

Najlepša slovenska izvirna slovenska slikanica je podeljena

23. oktober 2023

Najlepša slovenska izvirna slovenska slikanica je Pručka

Nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico letos prejmeta pisatelj Rok Tkavc in ilustratorka Sabina Šinko. Slikanica je izšla pri založbi KUD Sodobnost.

Slikanica **Pručka**, ki sta jo soustvarila **Rok Tkavc in Sabina Šinko**, izšla pa je pri založbi KUD Sodobnost International leta 2022, je sporočilno izrazito večplastna pripoved o deklici Sofiji in njenem zvestem prijatelju Parsifalu Hrabrem, s katerim sta *neločljiva pustolovca*. A za kakšno pustolovščino v resnici gre v slikanici? Po maminem odhodu na pot mora Sofija nekaj dni preživeti pri babici in dedku, česar se sploh ne veseli in se pri njej dolgočasi, dokler v vrtni uti ne odkrije pručke. Zdaj se začne velika pustolovščina: pručka Sofijo spremeni v *najvišjo deklico na svetu, v žirafu, nato z lahkoto doseže breskve na drevesu*, pručka se spremeni v daljnogled, s katerim v daljavi najde svojega prijatelja Parsija ter premaga oviro na poti do njega. Likovna plast slikanice to temeljno dogajanje interpretira tako, da opazno dopolni to, kar je v zgodbi le nakazano. To je vidno že po prvih dveh povedih v slikanici (*To je Sofija. Tudi to je Sofija.*), ki ju likovna govorica interpretira povsem svobodno (Sofija se guga, Sofija se igra v domišljijski, z igro ustvarjeni hišici ali šotoru), isti ustvarjalni pristop je viden tudi drugje, npr. v interpretaciji pručke kot domišljijske naprave. A kaj simbolizira pručka? Bržkone predvsem moč neskončne otroške domišljije, ki odpraši pozabljeni predmet in ga spremeni v pravljичnega. In ko je Sofijin prijatelj Parsifal? Ob prvem branju se zdi, da je to psiček, toda na koncu pripovedi Sofija mamo vpraša, če bo lahko dobila psa. Je torej Parsi igrača, ki jo je v živo bitje spremenila pručka v Sofijini domišljiji, je morda le Sofiji viden domišljijski prijatelj, je njena želja? Slikanica ostane pri odgovoru na ta vprašanja za razlago povsem naslovniško odprta; mladi bralec bo v njej začutil predvsem pomen otroške igrivosti in poguma, starejši se bo predajal odlično prikazani otroški logiki in njeni neverjetni nepredvidljivosti. Posebej velja pohvaliti tudi izvrstno oblikovanje besedila, predvsem izbiro preglednega, izčiščenega tipa črk, ki jih je oblikovalec Aleš Zupančič mestoma tudi ustrezno likovno nadgradil (npr. večkratni e v besedi *vlekli*). Komisija slikanici **Pručka** podeljuje **nagrado Kristine Brenkove za najboljšo izvirno slovensko slikanico**.

Na današnji razglasitvi nagrade je komisija podelila tudi dve posebni priznanji. **Posebno priznanje za posebno nagrado za kakovost tipne slikanice (tipanke) je prejela** slikanica *Žiga špaget gre na trnek viset*, za katero komisija meni da slikanica inovativno povezuje tako besedno kot likovno ustvarjalnost ter prinaša bralcem s posebnimi potrebami in polnočutnim bralcem zanimivo slikaniško izkušnjo, ki ni vezana le na preplet besede in podobe, ampak vključuje tudi tip, zato ji dodeljuje **priznanje za kakovost tipne slikanice (tipanke)**.

Slikanica je izšla pri **založbi Miš** leta 2023. Soustvarila sta jo **Aksinja Kermauner in Zvonko Čoh**, ki sta zasnovala že slikanico *Žiga špaget gre v širni svet* (2010); to je svetovna organizacija IBBY kot izjemen dosežek uvrstila v zbirko knjig za otroke s posebnimi potrebami, bila je nomirirana za nagrado desetnica (2011) in prevedena. Nove dogodivščine špageta Žige so nadaljevanje prve slikanice, kar kažejo tudi medbesedilne navezave (npr. vzklik »*Sveta testenina!*«), tudi špagetova radovednost in pogum sta temi, ki se navezujeta na prvo slikanico. Novost je duhovito poimenovanje vrane Morane, ki je ime slovanske boginje smrti, a ta Žigi ne prinese hudega konca, še več – kratek izlet v vranjem kljunu mu omogoči, da spozna podvodni svet, morsko zvezdo in strašljivega ribona, nasilneža, ki ga s pomočjo morskega konjička uspešno premaga. Besedilo zaznamuje izrazit humor in jezikovna inovativnost (npr. *prišpagetati*, morje kot *velika modra rjuha*, *zamehurčkati*), ilustracije Zvonka Čoha ustrezno dopolnjujejo osnovno zgodbo z duhovitim prikazom razpoloženj slikaniških oseb, ki izrazito nadgrajujejo sporočilo besedila ali pa so z njim celo v nasprotju (npr. jezni špaget na prvi ilustraciji, prijazni špaget v lončku s črvi, jezni ribon), hkrati pa z likovno govorico zapolnijo nedoločena mesta v pripovedi (npr. »napad« na ribona z mehurčki).

**Nagrada
Kristine
Brenkove
2023**
za izvirno
slovensko slikanico
POSEBNO PRIZNANJE

Priznanje za posebno nagrado za izvirnost povezave kakovostnih ilustracij in mladinskih pesmi pa je prejela Slikanica *Kuharica Uharica*, ki je izšla pri založbi Mladinska knjiga leta 2023. Soustvarila sta jo Svetlana Makarovič in Igor Šinkovec. Pesnica je pesmi iz te slikanice objavila že prej – na kaseti leta 1986 in nekatere v knjigi avtoričinih zbranih pesmih za otroke *Pesmi muce potovke* (2019). Zaporedje pesmi v slikanici tke zanimivo zgodbo, v katerih so prepoznavne teme, značilne za avtoričino mladinsko ustvarjanje: v siv, dolgočasen svet odraslih (*sitni starši so pospali*) vstopi domišljjski lik, sova (naslovna junakinja), ki otroke prebudi in jih povabi na učno uro kuhanja« – pravzaprav na domišljjsko potovanje v *pravljlično kuhinjo*, ki odpira vrata svobode za otroke, ujete v vsakodnevno rutino (pomivanje posode) in prepovedi staršev (*sitne mame jim ne pustijo kuhati*). Otroci vstopijo v njeno kuhinjo, Uharica jim pokaže, kaj vse (od jedi do kuhinjskih pripomočkov) se skriva v njej, nato pa jim *odpoje* recepte z zanimivimi naslovi, npr. *Korenčova koračnica*, *Biskvitni tango*, *Dobro jutro, kruh*; med pripravo jedi se zgodi nesreča (*Palačinke*), jed se lahko kuha tudi po narobe logiki (*Prvoaprilska čorba*) – gre torej za radost ustvarjanja jedi, ki je hkrati radost verznega pripovedovanja, slast nonsensnega lepljena besed, vse to pa odlično nadgrajujejo likovni komentarji Igorja Šinkovca s prvinami stripa: že na prvi ilustraciji so starši prikazani kot zaspanci, nato se nad spečim naseljem pojavi osrednja oseba, ki komentira pretirano skrb za čistočo, spodbuja otroka, da sodeluje z njo. Kot ponavljajoči se motivi se v povezavi s Uharico pojavljajo note in njena čarobna očala ter kahalnica, posode in jedi, nekatere ilustracije vključujejo odrasle osebe, ki se pridružijo otroški igri. Moč njihove domišljije v celotni slikanici simbolizira mavrica, po kateri osebe odpotujejo v drug, sanjski svet, manj predvidljiv in dolgočasen, kot je stvarnost. Komisija meni, da slikanica inovativno povezuje »sodobno klasiko« in sodoben likovni izraz ter prepričljivo aktualizira poezijo Svetlane Makarovič, zato ji dodeljuje **priznanje za izvirnost povezave kakovostnih ilustracij in mladinskih pesmi.**

**Nagrada
Kristine
Brenkove
2023**
za izvirno
slovensko slikanico
POSEBNO PRIZNANJE

Za nagrado so bile nominirane še slikanice:

- *Naokokoli* (Maša Ogrizek, il. Miha Hančič, Miš Založba)
- *Sofija in labodje jezero* (Helena Kraljič, il. Tina Dobrajc, Morfemplus d.o.o.)

Založniki nagrajene in nominiranih slikic dobijo pravico uporabe blagovne znamke nagrada Kristina Brenkova in znaka "Nagrajena slikanica", "Nominirana slikanica" oz. "Posebna nagrada", ki ga prejmejo v digitalni obliki. Nagrajenci in nominiranci so dolžni blagovno znamko NKB ISS izkoriščati v skladu s Pravilnikom za podelitev "Nagrade Kristine Brenkove" za izvirno slovensko slikanico in materialom, ki ga prejmejo od ZKZK.
Iskrene čestitke vsem nagrajencem!